LIETUVOS BANKO TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO DIREKTORIUS

SPRENDIMAS DĖL X.X. IR *REVOLUT SECURITIES EUROPE UAB* GINČO NAGRINĖJIMO

2025-08-12 Nr. 429-183
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X.X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *Revolut Securities Europe UAB* (toliau – bendrovė) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjas 2024 m. gruodžio 2 d. ir 2025 m. sausio 14 d. už 1 123 Eur įsigijo investicinio fondo *PMNT1 Rize Digital Payments Economy UCITS ETF* (toliau – ETF) vienetų. 2024 m. vasario 18 d. ETF valdytojas paskelbė apie fondo likvidavimą, todėl bendrovė priėmė sprendimą pašalinti ETF iš galimų prekiauti reguliuojamoje biržoje investicinių fondų.

2025 m. balandžio 14 d. pareiškėjas kreipėsi į bendrovę ir išreiškė savo nepasitenkinimą, kad bendrovė jo iš anksto neinformavo apie ETF pašalinimą iš reguliuojamos biržos, dėl to pareiškėjas negali pats parduoti savo turimų ETF fondo vienetų. Pareiškėjo teigimu, būtent dėl tokio bendrovės neveikimo jis prarado 10 proc. savo investicijų vertės. Pareiškėjas prašė, kad bendrovė dėl netinkamai įvykdytos informavimo pareigos padengtų pareiškėjo patirtus nuostolius.

Bendrovei nesutikus tenkinti pareiškėjo reikalavimo, pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo. Kreipimesi pareiškėjas pakartojo pretenzijoje bendrovei nurodytas ginčo aplinkybes ir prašė įpareigoti bendrovę atlyginti jo dėl netinkamo informavimo apie ETF pašalinimą iš reguliuojamos biržos patirtus nuostolius, kurie sudaro 10 proc. investicinės vertės.

Bendrovė Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime nesutiko su pareiškėjo reikalavimu ir prašė jį atmesti. Bendrovė teigia nepažeidusi Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymo (toliau – FPRĮ) 29 straipsnio 1 dalyje nustatytos pareigos finansų maklerio įmonei, teikiant klientui investicines paslaugas ir (arba) papildomas paslaugas, veikti sąžiningai, teisingai ir profesionaliai, geriausiomis klientui sąlygomis ir jo interesais. Bendrovė pažymėjo, kad teisės aktai tiesiogiai neįpareigoja bendrovės informuoti savo klientų apie biržoje įvyksiantį finansinio instrumento pašalinimą ar apie kitus korporacinius veiksmus.

Bendrovė teigia apie ETF pašalinimą iš reguliuojamos biržos sužinojusi 2025 m. kovo 25 d. ir šią informaciją paskelbusi bendrovės mobiliojoje programėlėje. 2025 m. balandžio 25 d. bendrovė gavo informaciją apie ateityje įvyksiantį galutinį ETF pardavimą. Jam įvykus, bendrovė 2025 m. gegužės 19 d. pareiškėjui į jo sąskaitą pervedė 952 Eur.

Bendrovė teigia savo pareigą veikti geriausiais kliento interesais įvykdžiusi tinkamai: apie ETF fondo pašalinimą iš reguliuojamos biržos pareiškėją informavo bendrovės programėlėje, pardavus ETF, pareiškėjui į investicinę sąskaitą sugrąžino investicijų vertę, likusią po ETF pardavimo.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, šalių ginčas kilo dėl to, kad, pareiškėjo nuomone, bendrovė pareiškėjo tinkamai neinformavo apie fondo ETF likvidavimą, dėl to pareiškėjas pats negalėjo parduoti turimų fondo ETF akcijų ir patyrė nuostolių – 10 proc. investicinės vertės sumažėjimą.

Bendrovė teigia, kad nors nėra teisės aktų įpareigota savo klientų informuoti apie esminius įvykius, vos tik gavusi informaciją apie ETF fondo likvidavimą, bendrovės programėlėje paskelbė šią informaciją, be to, pardavus fondą, pareiškėjui bendrovė į jo investicinę sąskaitą įskaitė jo investicijų vertę, buvusią fondo pardavimo metu – 952 Eur.

Tam, kad būtų galima išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina nustatyti, ar bendrovė teikdama investicines paslaugas pareiškėjui veikė sąžiningai, teisingai, profesionaliai ir geriausiomis klientui sąlygomis ir ar neprivalo atlyginti pareiškėjo patirtų nuostolių

Vertinant pareiškėjo bendrovei keliamo reikalavimo pagrįstumą, svarbu pažymėti, kad teisės aktai nenumato bendrovei pareigos informuoti savo klientus apie esminius įvykius vertybinių popierių biržose, tačiau FPRĮ 29 straipsnio 1 dalis reglamentuoja finansų maklerio įmonės pareigą, teikiant klientui investicines paslaugas ir (arba) papildomas paslaugas, veikti sąžiningai, teisingai, profesionaliai ir geriausiomis klientui sąlygomis bei jo interesais.

Bendrovės klientams taikomų sąlygų, su kuriomis pareiškėjas sutiko, (toliau – Sąlygos) 16 punkte reglamentuojama, kad bendrovė neteikia jokių garantijų už rinkos duomenis, pateikiamus investicinėje platformoje, bei neprisiima atsakomybės už galimus nuostolius: „*mes neteikiame jokios garantijos dėl rinkos duomenų, kuriuos gauname iš trečiųjų šalių teikėjų ir kurie yra rodomi investicinėje platformoje, tikslumo, išsamumo ar savalaikiškumo. Rinkos duomenys nėra mūsų pasiūlymas ar prašymas jums pirkti, parduoti ar kitaip sudaryti sandorius su kokia nors konkrečia priemone, kuria galima prekiauti per investicinę platformą. Jei nuspręsite pasikliauti rinkos duomenimis ar bet kokia kita informacija, kurią galime pateikti per investicinę platformą, sutinkate tai daryti savo paties rizika. Mes neatsakome už jokius nuostolius, kuriuos patirsite naudodamiesi ar pasikliaudami rinkos duomenimis, ar už bet kokius nuostolius, kuriuos patirsite, jei mūsų rodoma informacija per investicinę platformą yra neteisinga, išskyrus nuostolius, atsiradusius dėl mūsų sukčiavimo, tyčinių veiksmų ar didelio neatsargumo.*“

Sąlygų 30 punkte numatyta, kad: „*gali būti, kad tam tikros rinkos aplinkybės trukdys jums atlikti operacijas investavimo platformoje. Tokias aplinkybes vadiname „rinkos sutrikdymo atvejais*“. *Rinkos sutrikdymo atvejis reiškia bet kurią iš šių situacijų: <...> prekyba finansinė priemonė yra pristabdyta arba apribota. Jei įvyko rinkos sutrikdymo diena arba išskirtinis įvykis, arba jei turime rimtą pagrindą taip manyti, galime imtis bet kurio iš toliau nurodytų veiksmų: pašalinti arba laikinai sulaikyti finansines priemones, kuriomis galima prekiauti investavimo platformoje; <..> Mes imsimės visų pagrįstai įmanomų veiksmų siekdami iš anksto pranešti jums apie tai, kokių pirmiau išvardytų veiksmų ėmėmės, tačiau, jei to padaryti neįmanoma, mes kiek įmanoma greičiau apie tai pranešime. Mes neprisiimame atsakomybės už jokius nuostolius, kuriuos jūs patirsite, jei įvyks išskirtinis įvykis arba dėl bet kokių veiksmų, kurių imsimės arba kurių nesiimsime, jei įvyks rinkos sutrikdymas, ir bet kuriuo laikotarpiu nuo tokio įvykio momento, išskyrus atvejus, kai nuostolių patyrėte dėl mūsų sukčiavimo, tyčinių veiksmų ar didelio aplaidumo.*“

Taigi, kaip matyti iš pirmiau aptartų Sąlygų nuostatų, bendrovė yra aiškiai su pareiškėju sutarusi, kad bendrovė neprisiima atsakomybės už pareiškėjo nuostolius, kuriuos jis gali patirti dėl rinkos sutrikdymo, priešingai, pats pareiškėjas, užsiimdamas su investavimu susijusia veikla, prisiima riziką už galimus patirti nuostolius. Nagrinėjamo ginčo atveju pareiškėjas nuostolių patyrė, nes fondas, kurio vienetų jis įsigijo, buvo likviduotas. Ginčo byloje nebuvo nustatyta jokių aplinkybių, kurios sudarytų pagrindą teigti, kad pareiškėjas nuostolių patyrė dėl bendrovės netinkamo veikimo, sukčiavimo, tyčinių veiksmų ar didelio aplaidumo.

Nagrinėjamo ginčo situacijoje matyti, kad bendrovė informaciją apie ETF pašalinimą iš reguliuojamos biržos savo programėlėje paskelbė 2025 m. kovo 25 d. ir, gavusi pranešimą apie ETF fondo likvidavimą bei jo pardavimą, 2025 m. gegužės 19 d. į pareiškėjo sąskaitą grąžino likusią investicijų vertę – 952 Eur. Taigi, šio sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo metu pareiškėjui į jo sąskaitą yra sugrąžinta po ETF fondo likvidavimo ir pardavimo likusi jo investicijų vertė.

Įvertinęs surinktą informaciją, Lietuvos bankas nenustatė pagrindo konstatuoti, kad bendrovė, teikdama investicines paslaugas pareiškėjui, neveikė sąžiningai, teisingai, profesionaliai ir geriausiomis klientui sąlygomis, todėl daro išvadą, jog bendrovės atsisakymas pareiškėjui atlyginti nuostolius, kuriuos jis patyrė dėl fondo, kurio vienetų įsigijo, likvidavimo ir pašalinimo ir reguliuojamos biržos, buvo teisėtas ir pagrįstas, o pareiškėjo reikalavimas yra atmestinas.

Į esminius šalių išdėstytus argumentus atsakyta, o kiti šalių nurodyti argumentai neturi esminės reikšmės sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, todėl dėl jų Lietuvos bankas plačiau nepasisako. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną šalių argumentą[1].

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo" 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X.X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Teisėkūros skyriaus vadovė,
pavaduojanti direktorių Kristina Sačilkienė

[1] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.